

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Aurigeana”, „Băndăna”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Buciumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Ficaz), „Cassa de păstr.” (Mercurea), „Cassa de păstr.” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Cârțișoreană”, „Ciacotana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgetana”, „Fortuna”, „Frăția”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geojeana”, „Gloria”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Însoțire de credit”, (Veștem), „Inst. de credit”, (Mehadia), „Inst. de credit”, (Gavosdia), „Isvorul”. (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-inf.), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Lucașfăruș”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Cornăreva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Negoiul”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Panciovana”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoj), „Poporul”, (Săliște), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de impr. și păstrare”, (Ilova-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șerciana”, „Sîlvania”, „Soimușana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steier”, „Tărnăveana”, „Tîbleșana”, „Tîmșana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sânmărtin), „Vulturul”, (Tășnad), „Zărăndeană”, „Zlăgnea”.
 „Victoria”, „Viitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sânmărtin), „Vulturul”, (Tășnad), „Zărăndeană”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 ileri.

În preajma novelor alcătuirii.

(Continuare).

Hotărîrea adunării generale a „Solidarității” relativ la chestiunea însoțirilor e cunoscută. Prin această hotărîre, băncile asociate sunt invitate ca în cercul lor de activitate să-și dea tot concursul moral și material pentru înființarea de însoțiri, special pentru înființarea însoțirilor menite să ușureze și perfecționeze mijloacele de producție și circulațiune a avutului poporului nostru.

Prin aceasta hotărîre așadar, băncile sunt invitate, dar nu sunt obligate, să-și dea concursul la înființarea de însoțiri, ceea ce va să zică că băncilor le stă în liberă voie să participe sau nu la acțiunea pentru înființarea de însoțiri. Băncile noastre vor putea să lucreze după buna lor chibzuială și tot ce li se cere este, ca în acțiunea lor să prefere însoțirile prin cari producțiunea și circulațiunea avutului poporului nostru să fie favorizate și despre acțiunea lor să facă an de an raport direcțiunii „Solidarității”.

Dar direcțiunea „Solidarității” a înțeles că numai cu această hotărîre, cauza însoțirilor prea puțin va fi înaintată. Tocmai de aceea ca să vie în ajutorul acțiunii, ca să dea băncilor noastre și puțința de a executa hotărîrea adusă de adunarea generală a „Solidarității”, a pus în lucrare pregătirea unui tractat cu îndrumări practice relativ

la modul de alcătuire și felul însoțirilor de cari avem lipsă, cum și relativ la administrarea și controlarea diferitelor însoțiri.

Tractatul, după cât știm, e o lucrare aproape terminată, care desigur în anul curent, va fi și dată publicității. Și dacă ne e permis — pentru orietarea cetitorilor noștri — să avansăm unele informațiuni cu privire la cuprinsul acestei lucrări, putem spune:

1. că în ce privește modul de alcătuire al însoțirilor, se recomandă — după împrejurări — atât însoțirile ocazionale, bazate pe § 62 al legii comerciale ungare, cât și însoțirile făcute pe termene lungi, conform dispozițiilor sociale despre societățile comerciale și reuniuni din legea comercială ungară, însoțiri, cari iarăși — cu considerare la responsabilitatea membrilor — pot fi cu răspundere limitată și nelimitată și

2. că în ce privește felul însoțirilor, pentru ușurarea și perfecționarea mijloacelor de producție se recomandă

a) însoțirile pentru cumpărarea de mașini și unelte agricole;

b) însoțiri pentru procurarea de semințe, pomi, viță de vie etc.;

c) însoțiri pentru procurarea vitelor de soi, rămătorilor, oilor, galișelor etc.;

d) însoțiri pentru arândarea și cumpărarea de pământ, păduri, pășuni etc.;

iar pentru ușurarea și perfecționarea mijloacelor de circulațiune se recomandă:

a) însoțiri de magazin, unde produsele să se poată depune și asupra lor să se poată conține împrumuturi;

b) însoțiri pentru vânzarea produselor agricole: bucate, nutrețuri, semințe, apoi vin, poame, miere etc;

c) pentru producerea și vânzarea produselor animalice: lapte, lână, brânzeturi, unt, ouă etc;

d) însoțiri pentru procurarea mijloacelor necesare în scopul uscării poamelor, fierberea vinarsului, vinului etc;

Toate aceste soiuri de însoțiri — cum și altele despre cari se face amintire în lucrarea de care vorbim — se recomandă în atențiunea băncilor asociate. Și noi așa credem, că ori cât de modestă s'ar prezentă aceasta lucrare, ea pusă în mâna unor oameni dornici de înaintarea poporului nostru, va putea face bune servicii cauzelor noastre economice mai cu samă că și în privința administrării și controlării însoțirilor se recomandă un sistem simplu și ușor, care s'a validat cu succes chiar și la unele însoțiri românești puse sub supravegherea unei bănci de ale noastre.

În chipul acesta, nădăjduim, se va face un mic început pentru organizarea vieții noastre economice pe baza însoțirilor. Zicem anume un început, pentru că nici intențiunea direcțiunii „Solidarității“ n'a fost ca prin hotărîrea adusă ori prin tratatul, ce se pregătește, să rezolveze definitiv această chestiune. Din contră — lipsindu-i până azi ori ce îndrumare dată de relațiile vieții noastre practice — ea n'a voit altă decât să provoace unele încercări, ca să producă experiențe, pe baza cărora să se poată orienta în acțiunea sa viitoare. Căci e neîndoios, că într'un an sau doi, mai cu samă după ce adunarea generală a „Solidarității“ a obligat și pe revizorii experți să urmărească activitatea singuraticelor bănci în această privință — vom ajunge să avem primele experiențe, cari sigur ne vor indica mai hotărît, ce e de făcut. Căci de făcut, e foarte mult. A dovedit-o aceasta chiar și discuția — ori cât de puțină a fost — urmată în adunarea generală a „Solidarității“ relativ la acest obiect. Așa d. ex. știe ori și cine, că a fost o părere generală că pentru pregătirea elementelor culte reclamate de acțiunea pentru însoțiri, să fie rugate consistoarele noastre a da viitorilor preoți și învățători și instrucție relativ la chestiunile aparținătoare studiului despre însoțiri. Tot asemenea să știe că chestiunea stăpîndării unor bărbați, cari să studieze organizația însoțirilor la alte popoare

— încă e o idee care preocupă direcțiunea „Solidarității“. În sfârșit ideea întocmirii unor cursuri și conferențieri ambulanți cari să propovăduiască cultul pentru însoțiri încă este o problemă care se va discuta în cercurile aparținătoare băncilor noastre.

Dar, a cercă să le facem toate deodată, ar fi un lucru greu și nepractic. Știm prea bine că chestiunea însoțirilor e urgentă și neamânabilă. Cu toate acestea sperăm, că primele experiențe, ce ne va da acțiunea pusă la cale, ne vor fi de mare folos și ele ne vor indica o cale sigură pe care azi, durere, nu o avem — ca și această chestiune urgentă să poată fi rezolvată fără întârziere.

Bilanțul semestral al „Albinei“.

În numărul nostru trecut primul nostru institut financiar și-a publicat, după uzul introdus de câțiva ani, bilanțul semestral pe prima jumătate a anului crenț.

Cifrele, ce le prezintă acest bilanț dovedesc prosperitatea și creșterea continuă a clientelei acestei bănci.

Activele totale se cifrează cu K 38.742,469 arătând față de perioada corăspunzătoare a anului 1909 o creștere de aproape K 2.600,000, iar față de finele anului trecut un spor de circa K 1.110,000. Ramul principal de afacere Escontul arată față de 30 Iunie a. tr. o reducere de circa K 360,000, cu toate acestea se cifrează cu respectabila sumă de K 14.489,953. — Din suma aceasta au fost reescontate la finele semestrului I a. c. K 4.877,657, arătând aceasta poziție față de 1909 o reducere de peste K 143,000. Împrumuturile hipotecare, cu cifra de K 10.485,586 sunt în creștere față de perioada corăspunzătoare a anului trecut cu mai mult de K 950,000. Scrisurile fonciare emise pe baza acestor împrumuturi se cifrează cu K 7.788,000 arătând față de 1909 o creștere de K 859,000. Un spor de aproape K 1.200,000 arată Cred. camb. cu acop. hipotecară, a căror stare la finele sem. I. 1910 a fost de K 3.282,000. Sporuri frumoase arată și ramii de ataceri mai mici: crescând Creditele de Cont-Curent dela K 3.405,699 la K 3.804,713 și Creditele personale dela K 1.377,022 la K 1.851,746. Dintre pasive sunt de remarcat creșterea de aproape K 1.900,000 a Depozitelor spre fructificare, cari se cifrează cu respectabila sumă de K 19.631,410 (în 30 Iunie 1909 K 17.776 536), precum și creșterea Rezervelor (incl. Fondul de pensii) cu aproape K 370,000 la

K 1.405,130, cari cu Fondul de garanție al scri-surilor fonciare de K 500,000 se urcă la K 1.905,130 Fondul general de rezervă singur arată față de 30 Iunie 1909 o creștere de K 223,000, iar față de finele anului trecut o creștere de rotund K 100,000. Averele proprii a societății, Capitalul soc. și rezervele, se urcă cu 30 Iunie a. c. în total la K 4.905,130 și arată față de perioada corăspunzătoare a anului 1909 o creștere de aproape K 270,000.

Venitul brut al sem. I. 1910 a fost de K 1.033,766, mai mare decât în sem. I. 1909 cu K 94,255; detragând cheltuielile în sumă de K 802,759 a rezultat un profit net de K 231,007. mai mare decât în sem. I al anului trecut cu K 37,537 și care corăspunde unei rentabilități de 7-70% ale capitalului societar de K 3000.000.

Modificarea viitoare a dărilor noastre.

Darea întreprinderilor obligate la publicitate o normă până acuma articolul de lege XXIV din 1875. Cu începere din 1 Ianuarie 1911 le va norma articolul VIII din 1909, dacă legea va intra în vigoare.

În cât privește băncile, deosebirea între legea veche și cea nouă o lămurăște foarte scurt și precis Vas Sándor, secretar de bancă în Békéscsaba, în „Pénzintézeteli Szemle” (Nr. 10—1909).

Problema fiind de actualitate mult mai mare pentru instituturile noastre, decât să credem că am desbătut-o destul, redăm articolul dlui Vas, în succesiunea generală a ideilor sale, clarificate cu exemplu, spre înțelesul tuturor.

Deosebirile principale între dispozițiile legii vechi și dispozițiile legii nouă sunt:

După legea veche, darea se statorie după venitul mijlociu din ultimii trei ani. Legea nouă, în §. 13, statoriește ca bază a dărei, venitul din anul ultim (adeacă precedent).

Darea de interese se reduce dela 10% la 5%.

Până acuma aveam dare de regie (üzleti adó), și dare suplimentară de venit (jövedelmi pótdó); de acum înainte vom avea dare de câștig (kereseti adó) și dare de venit (jövedelmi adó).

Fasiunile de dare le făceau până acuma direcțiile băncilor, cu semnarea obicinuită a firmei. De acum înainte, direcțiile trebuie să încredințeze în tot anul, pe unul dintre procuriști, cu redactarea fasiunii. Fila de imputernicire se va aclude la coala de fasiune. În cazuri dubioase sau nelămurite, când datele din fasiuni nu satisfac pe deplin, ori nu sunt destul de evidente: direcțiile financiare sunt îndreptățite să-și întregască informațiile deadreptul din cărțile instituturilor.

Se normează pozițiile, ce se pot detrage dela darea de câștig și dela darea de venit. În exemplele dela vaie le examinăm punct de punct.

Darea de câștig după beneficiile dela orice întreprindere lucrativă, ale direcției, comitetului de revizie și comisariilor de zi, se statoriește în 10%, în loc de 4 și 5 ca până acuma. Din contră, vor avea favor însemnat funcționarii și toți impiegații, a căror tantieme vor fi taxate numai cu dare de venit, în timp ce până acuma erau supuse dărei de 10 la sută și celei suplimentare de venit. Altă inovație importantă e, că urcarea ori scăderea cursului la efecte nu va avea nici o influință asupra statoriei de dare, dar *perdere reală de curs* se va putea detrage retroactiv pe 3 ani; deasemenea *perdere de curs* la realizarea faptică a efectelor. Sub *perdere de curs* se înțelege, firește, vânzarea pe preț mai mic decum a fost prețul de vânzare.

La statorirea dărei de venit, se pot detrage 3½% din capitalul social, apoi dividendele primite după acțiunile întreprinderilor din patrie. Venitul dela alte efecte nu e liber de darea aceasta.

Dare suplimentară de venit plătesc și acei funcționari, cari primesc un salariu (ori pensiuine) mai mare de K 7000 la an.

În locul unei fasiuni, ca până acuma, se vor face două: una pentru darea de câștig, a doua pentru darea de venit.

Pentru a fixa mai bine cele zise până acuma, iată exemplul lui Vas, analizat atât din punctul de vedere al dărilor vechi, cât și al dărilor nouă.

Un institut financiar, al cărui venit brut anual, conform bilanțului, face K 740,000, poate să scoată de sub dare următoarele poziții (după legea veche, articolul XXIV din 1875):

1. Profitul transportat din anul precedent	K	4,700.—
2. Spesele de regie, în cari se cuprind spesele de birou, salariile funcționarilor, plățile făcute la fondul de pensiuine, în locul funcționarilor, plățile date pensionarilor, conform conspectelor speciale pentru fiecare categorie	"	51,155.—
3. Venitul provenit din avere taxată cu dare de pământ, ori dare de casă	"	6,690.—
4. Interese libere de dare, precum: interese restante din bilanțul precedent; interese transitoare pentru bilanțul următor; interesele de efecte	"	65,000.—
70% din interesele convenite după depuneri proprii la alte bănci (în cont-curent)	"	350.—
5. Interesele achitate după capitaluri străine, plasate la institut, precum: interese la depuneri, interese la reescont	"	431,200.—
6. Sumele amortizate din pretenșiuni dubioase	"	40.—
Transport	K	559,135.—

	Transport	K 559,135.—
7.	Tantiemele și marcele de prezență, normate în statute . . .	" 28,340.—
8.	Darea de interese, plătită conform articolului de lege VII din 1883	" 19 800.—
9.	Chiria sucursalelor	" 580.—
10.	Chiria localului avut în casa proprie	" 5.000.—
	Total	K 612,855.—
	care scăzut din profitul brut de	" 740,000.—
	ne dă un venit de	K 127,145.—
	supus, mai întâi, la 10% dare de regie	" 12,714.50
	apoi la darea de câștig, clasa III, pentru casă și tantieme	" 4,000.—
		K 16,714.50
	în fine la darea suplimentară de venit, care face 35% din suma dărilor precedente, adecă	" 5,950.—
	deci toată darea către stat, după legea veche, face	K 22,664.50

Acum să vedem cum se vor modifica pozițiile precedente, după legea cea nouă:

Vom scădea:

1.	Profitul transportat din anul precedent	K 4,700.—
2.	Spesele de administrație	" 12 800.—
3.	Venitul din averea taxată cu dare de pământ	" 6,690.—
4.	Interesele scutite de dare	" 65,000.—
	Interesele convenite după depuneri proprii, plasate la alte bănci, în cont-curent. Legea cea nouă le scutește toate de dare, iar nu numai 70%, ca legea cea veche	" 500.—
5.	Interesele după capitaluri străine	" 431,200.—
6.	Ca un avantaj important față de legea veche, articolul VIII din 1909 admite, ca competențele plătite pentru Camera de comerț și industrie; echivalentul și taxele de asigurare; dările către Stat, și comună; dările și competențele plătite pentru funcționari, conform obligamentelor statutare — toate acestea se pot detrage din profitul brut (până acum nu se puteau)	" 5,000.—
7.	Amortizări din pretensiuni neincassabile	" 40.—
8.	Tantiemele și marcele de prezență statutare	" 28,240.—
9.	Iarăș ca avantajiu, legea nouă admite, ca sumele întrebuințate la dotarea fondurilor de rezervă să fie scutite de dare	" 3,824.—
10.	După ce darea de interese se reduce la 5%, poziția aceasta scade la jumătatea sumei	
	Transport	K 557,994.—

	Transport	K 557,994.—
	corăspunzătoare după legea veche (desavantagiu)	" 9,900.—
11.	Chiria localelor pentru sucursale	" 580.—
12.	Chiria localului propriu (din casa proprie)	" 400.—
	Aici iarăș avem un desavantagiu. Adecă legea cea nouă dispune, că dacă în loc de dare de chirie se impune dare de apartamente (házosztály adó) ceea ce așa se face când e vorba de apartamentele locuite de proprietar, atunci ca venit de chirie se poate detrage numai suma, după care s'ar veni alăta dare chirie, cât face darea corăspunzătoare după apartamente. La emisiuni nouă de acții se pot detrage sumele încassate peste valoarea nominală.	
13.	Spesele de fondare.	
14.	Ca avantajiu însemnat trebuie să amintim, că acele pierderi și spese, cari altfel ar fi îngreunat contul general de regie, dar s'au luat din fondul de rezervă supus la dare, de acum înainte vor fi scutite de dare.	

	Suma	K 607,324.—
scăzându-o din profitul brut		" 740,000.—
rămâne de taxat cu dare	K 132,676.—	
10% dare de câștig	K 13,267.60	
darea de venit, după specificarea de mai jos	" 11,588.—	
Toată darea către Stat, după legea nouă	K 24,855.60	
în raport cu darea de până acuma	" 22,664.—	
arată o îngreunare de	K 2,191.60	

Dacă s'ar putea detrage și darea de 5% după interesele (K 10,000) la capital (ceea ce nu reese destul de evident din lege), atunci darea totală ar fi mai puțină cu K 500, adecă drept rezultat final, însărcinarea totală peste cea veche ar fi numai K 1,691.60, în loc de K 2,191.60.

Darea de venit e normată în §-ul 19 al legii din 1909, în sensul căreia, din profitul brut de K 740,000 se pot scădea:

profitul reportat,
amortizările din mobilierul și aranjamentul biroului;
darea după salariile funcționarilor, competența de Cameră, echivalent, etc., cari se pot detrage și dela darea de câștig. Chiria localelor pentru filiale; contrib. la fond. de pensie, pensiunile plătite; salariile funcționarilor; darea de câștig; interesele după acțiile dela institute din patrie (aici e un desavantagiu, că

interesele de scrisuri fonciare și de alte efecte, nu sunt scutite); $3\frac{1}{2}\%$ dela capitalul social; interesele îngreunătoare; tantiemele; dotația fondului de pensuni; perderea de 3 ani la vânzarea efectelor:

Total . . .	K 590,000.—
Față de 740,000.—
Restul de . . .	K 150,000.—

cade sub dare de venit, anume de 5 la sută	K 7,500.—
10% dare de câștig a tantiemelor direcțiunii	" 1,700.—
darea de venit după aceleași tantieme (a se face conspect pentru fiecare membru)	" 204.—
Idem după tantiemele comitetului de revizie	" 20.—
Darea de venit după salariile funcționarilor și a tantiemelor lor	" 1,300.—
Darea de chirie (14%, unde numărul locuitorilor trece de 15,000), % de deteriorare	" 800.—
Darea de apartamente	" 50.—
Darea de venit după pensiunile plătite	" 14.—

Toată darea de venit K 11 588.—

Vedem din cele precedente, că *baza dării* o formează *venitul* anului de gestiune. Sub raportul acesta e deosebire, bunăoară, între legislația noastră și cea germană. În Germania se consideră *excedentele de bilanț* (Die bilanzmässigen Überschüsse) ca bază pentru statorirea dărilor. Prin excedent de bilanț se înțelege după toată probabilitatea, sporul curat de avere, ce reiese din bilanțul de încheiere comparat cu bilanțul de deschidere. Sporul acesta însă nu cadrează totdeauna cu venitul curat.

Vedem, mai departe, că între venitul brut și venitul supus dării trebuie să facem deosebire. Legile dispun ca din profitul brut (Creditul contului Perdere și Profit), ce poziții putem scădea. Restul formează *baza de dare*.

(—).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 4 August 1910.

Dela ultimul nostru raport săptămânal incoace situația *pieței internaționale de bani* s'a schimbat radical. Tendinței de scădere a etalonului și-a schimbat direcția și banii au început a se scumpli, cererile fiind constant intensive. Sunt presemnele apropierei campaniei de toamnă. Pretutindenea în piețele mari de bani escontorii obsearvă o ținută rezervată, în urma căreia etalonul s'a urcat d. ex. în Berlin la $3\frac{1}{2}\%$ și 4% . Asemenea este în creștere etalonul în Paris, mai ales în vederea nouelor împrumuturi, ce se vor plasa ac olo.

În *pieța internă* asemenea a continuat a fi foarte mari cererile de bani și Banca Austro-Ungară, precum am prevăzut și noi, și-a epuizat toată rezerva liberă de dare, ajungând la finele l. tr. cu K 81'69 mil. în dare, ceea ce în sezonul acesta s'a mai întâmplat numai în anul de criză 1907. După ultimo, ce este drept, situația s'a mai ameliorat, cu toate acestea atât în Viena cât și în Budapesta discontul privat arată tendință spre urcare, variind între $3\frac{1}{2}\%$ — $4\frac{1}{2}\%$.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„*Surduceana*“, societate pe acții în *Surducul mare*. Sub firma această s'a înființat în *Surducul mare*, comună cu 1004 locuitori în comitatul Caraș-Severin, o nouă întreprindere financiară română. Capitalul social este K 20,000, în 1000 acții à K 20. Direcțiunea se compune din dnii Andreiu Moise, Petru Tofan, George Minia, George Cocora și Ioan Epure.

La această nouă societate aflăm înregistrată în registrul firmelor următoarea dispoziție curioasă:

„Fiecare anunț (publicație), a societății, este a se publica într'un ziar, ce apare în limba de administrație a societății, iar dacă aceasta n'ar fi cea maghiară într'un ziar maghiar, ev. în foaie oficioasă“.

Va să zică este decretată deadreptul publicarea anunțurilor societății în o foaie maghiară! Ce folos vor avea însă acționarii Români de astfel de publicații?

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

Din raportul cel mai proaspăt al ministerului ungar de agricultură extragem următoarele date referitoare la starea sămănăturilor și în parte despre rezultatul recoltei din Ungaria:

În general se observă că timpul a fost în tot decursul lui Iulie mai mult schimbăcios; adeseori furtunos și ploios și prin urmare mai puțin favorabil sămănăturilor. Aceasta mai ales prin părțile mai muntoase ale țării, precum d. e. în comitatele: Árva, Solnoc-Dobăca, Sătmar și Liptó, a avut urmări aproape dezastruoase asupra agricultorilor, cauzându-le, prin unele locuri pagube însemnate. Afară de aceasta a mai stricat și gheața (piatra) în multe locuri bucatele în timpul din urmă, așa încât pe alocurea numai în parte se vor implini frumoasele speranțe legate de recolta anului acestuia.

Din „*probele de imblăt*“ făcute și cunoscute până acum, se constată de asemenea că recolta nu va fi tocmai așa precum se sperase. Locurile grase și bine lucrate au dat în multe locuri rezultate relativ mai slabe decât locurile mai sărace. Aceasta se explică prin faptul că sămănăturile, cari dela început au fost mai puternice, au căzut — în urma multelor ploi — încă mai înainte de a ajunge la completă dezvoltare și astfel grăunțele nu s'au putut forma și dezvoltă, ci au rămas în mare parte sterpe. Acestei împrejurări este a i se atribui și faptul, că în unul și același ținut obvin contraste isbitoare în ceea ce privește rezultatul recoltei. Astfel pe lângă recolte de 8—10—12 măji metr., se constată și recolte cu 6—7 măji metr.

Seceratul și căratul bucatelor de pâine s'a terminat mai peste tot locul în țară, cu excepțiunea ținuturilor mai muntoase, unde acuma e în curgere. Aceste lucrări încă au fost mult împiedecate prin timpul schimbăcios și ploios, care — precum vedem — mai dăinuște încă, și prin multe părți recolta a mai scăzut — mai ales calitativ — și din această cauză. În general luat se poate zice însă, că pierderile suferite în o bună parte a Ungariei centrale (pe Șesul cel mare) s'au compensat prin recoltele ceva mai abundente — decât cum se sperase a fi — ale Ungariei de sus și a comitatelor transilvănene.

Recolta de grâu socotită în termin mediu ar fi în anul acesta de 8·03 măji metr. cea de săcară 7·72 măji metr., orz 6·87 și ovăs 6·24 măji metr. per jugăr catastral.

Luând aceste date de bază, va fi în anul acesta în Ungaria producțiunea totală:

de grâu	52·98	milioane	măji metr.,
„ secară	15·16	„	„
„ orz	14·17	„	„
și ovăs	12·06	„	„

În amănunte se observă despre starea diferitelor sămănături următoarele:

Grâul e mai peste tot locul secerat și recolta se poate lua — una cu alta în toată țara — ca mijlocie-bună. În foarte multe locuri rezultatele sunt, sau par a fi, sub așteptări, dar totuși sunt și locuri de acelea — mai puține — unde speranțele s'au împlinit sau au fost chiar întrecute. Recolta mijlocie este, după cum am arătat și mai sus, de cca 8·63 măji metr. de jugăr. Comitete în cari recolta trece peste această medie vor fi între altele: Sătmar, Arad, Timiș, Torontal și Turda-Arieș; iar sub 8·63 măji metr. vor avea — între altele — comitetele: Bihor, Sălăgiu, Alba-inf., Brașov, Treiscaune, Târnavele, Sibiu, Maramurăș, Caraș-Severin, Bistrița-Năsăud, Făgăraș, Hunedoara, Cojocna, Murăș-Turda, Solnoc-Dobâca etc.

Secara. Despre seceratul și recolta secărei se poate relata cam aceiaș ce s'a zis desore grâu. Recolta va fi mijlocie sau „bună mijlocie“. Paie vor fi — ca și la grâu — multe, dar în general și aici, adecă și în ce privește secara, speranțele nutrite nu vor fi decât pe alocurea satisfăcute pe deplin. Față de anul trecut, recolta anului acesta arată totuși, pentru toată țara, un plus de producțiune de cca 3 milioane măji metr.

Orzul încă nu a dat recolta așteptată nici în ce privește cantitatea și nici cu privire la calitate. Numai puține locuri se pot bucura de recolte cu adevărat neexcepționabile. Față de anul trecut, producțiunea e mai mică cu cca 1·5 mil. măji metr.

Ovăsul arată în anul acesta deasemenea numai o recoltă mijlocie sau chiar submijlocie, dar aci, cel puțin decepțiunile n'au fost așa de mari și de generale, dat fiind, că sămănăturile de ovăs erau dela în ceput mai puțin promițătoare. Producțiunea totală de ovăs va fi în anul acesta de cca 12·06 mil. măji metr., față cu 13·39 mil. măji metr. din anul trecut.

Răpita este deja mai peste tot locul trierată și recolta multumitoare. *Porumbul* e în general frumos și promite o recoltă bună, pe alocurea chiar foarte bună. *Cartofii* deasemenea se desvoltă bine și pe acolo, pe unde nu-s atacați de peronosporă vor da o recoltă abundentă. Cartofii de vară se scot deja de pe acum pe când cei de toamnă deabia acum sunt în floare. *Zarzavaturile* și *varza* au avut în anul acesta timp favorabil și sunt bine desvoltate; deja de

pe acum sunt inundate piețele orașelor noastre cu tot felul de verdeturi și chiar și cu varză. Insectele au cam stricat puțin pe ici pe colea. *Pastăioasele* apoi *inul*, *cânepa* și *tutunul* continuă a se desvoltă multumitor și se așteaptă recolte bunișoare. *Napii* atât cei de zahar, cât și cei de nutreț de asemenea sunt bine desvoltati deși, prin unele părți ale țării simt lipsă de ploae. Insectele au făcut prin multe locuri pagube iar buruiiană a fost multă printre napi încât prin multe părți a fost necesară și a *patra* săpare.

Livezile și *pășunile* au fost în anul acesta și sunt și acum multumitoare. *Viile* au fost stricate în timpul din urmă de peronosporă și de alte boale de acestea, încât azi numai în puține părți se poate spera o recoltă bună. În general așteptările cultivatorilor de de viță de vie trebuie reduse în mod însemnat. Pe unde s'a putut lupta cu succes contra peronosporii starea viilor e multumitoare. *Poame* mai timpurii au fost puține în anul acesta. La cele tomatice, mai ales mere, pere și nuci se speră o recoltă imbelșugată, dar poate nu vor fi prea sănătoase.

CRONICA.

Rugăm on. noastre institute de bani, cari încă nu ne-ar fi trimes datele pentru „Anuarul băncilor române pe 1911“, să binevoiască a grăbi cu trimiterea lor, materialul fiind deja sub tipar.

Asemenea adresăm on. noastre institute de bani, cărora li-s'a trimes «Cheia pentru calcularea intereselor» rugarea, să binevoiască a ne transpune bagatelul preț à 50 fil. exemplarul, ev. a ne retrimite exemplarele primite.

O nouă bancă românească în Lugoj. Precum cetim în „Drapelul“, în Lugoj este pe cale a se înființa, pe lângă cele 5 institute de bani românești existente deja, un al 6-lea institut de bani.

„Prospectul“ subscris în calitate de fundatori de dnii Vasile Iacob, Andreiu Nicolae și Iosif Sintescu se adresează pentru sprijin „publicului agronom de un principiu cu numiți domni“.

Am aveă deci de a face cu o bancă specială a agronomilor — poate socialiști — lugoșeni.

Firma societății va fi „Societatea economilor din Lugoj, soc. pe acții“ și capitalul este proiectat, cu K 20,000 în 1000 de acții à K 20.

Este timpul suprem ca în fața atâtor fondări superflue și păgubitoare intereselor noastre obștești, conducătorii vieții noastre publice din Lugoj, în conștelegere cu factorii chemați, să pornească o acțiune energetică de extirpare, în contra buruienilor sălbatice de feiul băncii de sus, a „Banatului“ etc, cari în mod îngrijitor s'au înmulțit în Lugoj, ducând poporul nu numai la demoralizare, ci și la ruină sigură.

Convenția comercială cu România. După o desbatere temeinică de 3 zile, ținută la nivel înalt, camera ungară a votat proiectul de lege relativ la înarticularia convenției comerciale cu România.

Casa magnaților încă va termina curând cu desbaterea proiectului, astfel că noua convenție va putea fi pusă în vigoare încă în cursul lunei curente.

Efectele păgubitoare ale noii convenții comerciale asupra economiei de vite dela noi le-am arătat la timpul său în coloanele revistei noastre. Prin ea soarta oierilor noștri mărgineni este sigilată, căci încheierea convenției comerciale cu România, prin care se oprește importul de animale vii, însemnează totodată nimicirea totală a economiei de vite dela noi, a acestei ocupații predilecte și odinioară atât de lucrative ale mărginenilor noștri.

Glasul de durere ridicat în ziarele noastre și alarma dată de noi la timpul său în chestia aceasta, cum se vede, n'a aflat răsunet la frații noștri din România, cari prin încheierea convenției, în forma cum au pretins-o interesele agrare din Ungaria, au conlucrat indirect la ruinarea materială a celei mai vi-guroase pături a țărânilor române din Ardeal.

A P E L I

Direcțiunea institutului de credit și economii „Someșana” prin aceasta deschide colectă pentru nenorocirii prin gheață și exundări din comitatul Solnoc-Dobăca și apelează la inimile nobile și darnice creștinești să contribuie cu un grăunț din prisosul lor pentru ameliorarea suferințelor celor fără adăpost și flămânzi.

1. „Someșana”, a dăruit spre acest scop K 300.—
2. Dr. Teodor Mihali, deputat și director „ 200.—
3. Augustin Pinte, contabil „ 20.—

Contribuțiile marimonioase sunt a se trimite la adresa direcțiunii institutului „Someșana” în Deș, de unde vor fi predate la locul destinat și competent.

Direcțiunea.

S u m a r.

În preajma noilor alcătuirii. — Bilanțul semestral al „Albinei”. — Modificarea viitoare a dărilor noastre. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Surduceana”. — *Agricultură*: Situația agricolă. — *Cronică*: Rugăm onor. noastre institute de bani, O nouă bancă românească în Lugoj, Convenția comercială cu România. — Apel.

„LUMINA”, institut de credit și economii în Sibiu.

C O N C U R S.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Lumina” publică concurs pentru un **post de practicant**.

Reflectanții au să-și înainteze rugărilor scrise cu mâna proprie până la 15 August st. n., dovedind prin atestat că au absolvat școala comercială superioară și cunosc limba română, maghiară și germană.

Cei cu praxă în afaceri de bancă, cu serviciu militar împlinit și cari cunosc afacerile la cartea funduară vor fi preferiți.

Salar anual pentru începători K 960, pentru cei cu praxă K 1200, plătit în rate lunare anticipative.

Alesul va fi dator să-și ocupe postul imediat.

Sibiu, 15 Iunie 1910.

Nr. 144 (2—3)

Direcțiunea.

„MUGURUL”,
însoțire economică-comercială în Elisabetopol.

C O N C U R S.

„Mugurul”, însoțire economică-comercială din Elisabetopol, publică concurs pentru ocuparea unui post de **contabil**.

Salar anual K 1,400.

Dela recurenți să cere să fi absolvat vre-o școală comercială superioară și să dovedească cu atestat dela vre-o întreprindere comercială, că au praxă de contabilitate. Cei cari pe lângă limba română posed și limba maghiară și germană și au praxă în comerțul cu produse agricole vor fi preferiți.

Cererile provăzute cu atestatele în original sau copie legalizată au să se înainteze până cel mult în 15 August st. n. 1910.

Postul va trebui ocupat imediat după alegere.

Elisabetopol, (Erzsébetváros, Kisküküllő vm.),
20 Iulie st. n. 1910.

Nr. 140 [3—3]

Direcțiunea.

„ULPIANA”, institut de credit și economii, ca societate pe acții în Grădiște, (Várhely, Hunyad megye).

C O N C U R S.

Pentru ocuparea postului de **contabil** la institutul de credit „Ulpiana”, societate pe acții în Grădiște (Várhely, cottul Hunedoara) prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 August st. n. 1910 cu emolumentele:

1. Salar anual K 1600 în rate lunare anticipative.

2. Tantiemă statutară.

3. Cuartir în natură: 2 chilii, culină, cămară, pivniță.

Dela reflectanți se recere:

a) să dovedească că au absolvat cu succes bun vre-o școală comercială;

b) să poseadă în vorbire și scriere limba română și maghiară;

c) că pot conduce independent afacerile de bancă.

După un an de probă alesul va fi aplicat definitiv.

Postul e de a se ocupa imediat după alegere.

Grădiște, 22 Iulie 1910.

Nr. 143 (2—2)

Direcțiunea.

„SOMEȘANA“, institut de credit și economii în Deș.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Someșana“, societate pe acții în Deș prin aceasta publică **Concurs** pentru ocuparea alor două posturi de **practicanți**. Salar anual K 1000.

Dela reflectanți să cere:

1. Să dovedească cu atestat că au absolvat o școală superioară comercială cu examen de maturitate.
2. Să poseadă pe lângă limba maternă-română și limba maghiară și cea germană.

Cererile au să se înainteze până în *21 August st. n. 1910* la direcțiune.

Postul va trebui ocupat în Septembrie 1910.

Deș, la 28 Iulie 1910.

Direcțiunea.

A V I Z.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Someșana“, societate pe acții în Deș, prin aceasta face cunoscut dlor acționari, că în ședința sa ținută la 28 l. c. a prelungit termenul de optare pentru acțiunile din emisiunea ultimă tot pe lângă condițiunile „prospectului de emisiune“ edat în Deș la 19 Martie 1910, până în *1 Octombrie st. n. 1910*.

Condițiunile de emisiune fiind foarte favorabile, sunt rugați domni acționari a uză de acel favor și a-și validă dreptul subscriind un număr mai însemnat de acții noi.

Deș, la 28 Iulie st. n. 1910.

(Nr. 146 1—1)

Direcțiunea.

„CODREANA“,

institut de credit și economii, societate pe acții în Băsești (cottonul Sălagiu).

Agentură în Cehul-Silvaniei.

Giro-Conto la Banca Austro-Ungară.

Capital societar K 200,000.—

Acoardă împrumuturi ipot. și împr. cambiale pe lângă 8%; împrumuturi cambiale cu acop. hip. pe lângă 7%.

Primește dep. spre fructificare cu 5% și 5¹/₂%; după mărimea sumei și durata depunerii.

Darea după interesele la depuneri o plătește institutul. Agent. în Cehul-Silvaniei s'a deschis cu 1 Aug. a. c.

Nr. 147 (1—1)

Direcțiunea.

„HAȚEGANA“, institut de credit și econ. în Hațeg.

PUBLICAȚIUNE.

Adunarea noastră generală, ținută în 17 Martie st. n. a luat cu privire la urcarea capitalului social, următorul conclud:

Capitalul social se va urca dela coroane 200.000 până la suma de coroane 500.000.—, prin emisiunea de 3000 acții nouă à 100 cor, nominal, cu prețul de 110 cor. pentru vechii acționari și de 130 cor. pentru neacționari.

În urma aceasta după-ce vechii acționari, — pe baza dreptului de prioritate, au optat și subscris acțiunile rezervate lor, — restul acțiilor neoptate se oferă prin aceasta spre vânzare publică cu prețul de K 130.

Din prețul de 130 cor. al acestor acții K 100 se vor adăuga la capitalul social, iar restul de cor. 30 la fondul de rezervă.

Pentru plățirea prețului de 130 cor. de bucată se stabilesc următoarele termene de plată:

Prima rată de cor. 26 la 1	Noembrie 1919
a doua 26	1 Februarie 1911
a treia 26	1 Maiu 1911
a patra „ 26	1 Iulie 1911
a cincia „ 26	1 Octombrie 1911

Se pot plăți și mai multe rate de-odată, ori chiar și întreg prețul acțiilor subscrise.

Cei-ce voiesc a subscrie, respective a cumpăra din acțiunile neoptate, au se însușe această dorință a lor Direcțiunii institutului, de unde vor primi declarațiunile pentru subscriere.

Termenul ultim pentru însinuarea subscrierilor, respective cumpărărilor, se fixează pe ziua de *1 Noembrie st. n. 1910*, cu aceea observare însă, că însinuările se vor lua în considerare în ordinea intrării lor la Direcțiune.

Acțiunile nouă se vor libera după plățirea întregului preț de emisiune. Până atunci se vor libera certificate interinale, în cari se vor cuita ratele solvite.

Acțiunile nouă nu vor participa la dividendă anilor 1910 și 1911, ci după sumele plătite în contul lor, institutul plătește 6% interese, socotite dela ziua solvirii până la finea anului 1911.

Din contră pentru ratele de acții, cari nu se vor solvi la termen se vor plăți institutului interese de întârziare de 6%, putându-se aplica față de restanțieri și dispozițiunile § 11 din statute.*)

Cu începere dela 1 Ianuarie 1912 acțiunile nouă vor intra în drepturile și se vor bucura de toate favorurile acțiilor vechi.

Hațeg, la 15 Iulie 1910.

Nr. 148 (1—1)

Direcțiunea.

*) § 11 din statute: Acționarii, cari n'au numărat la termen vre-o rată, îi provoacă Direcțiunea, pe lângă indicarea numărului acțiilor în ziarul de publicație al institutului, ca în 30 de zile să plătească, și dacă acest termen nu, și nici 15 zile după o nouă provocare în scris, pe lângă recepis postal, nu s'ar solvi rata restantă, în cazul acesta ratele solvite deja, cad în favorul fondului de rezervă.

